

TA'LIM MUASSASASIDA SAMARALI BOSHQARUV VA IJODIY JAMOA – BARQAROR RIVOJLANISH KAFOLATI

Bekmuxamedova Barno

Annotatsiya: *Ta'limi xodimlari hamda umumiy o'rta ta'lim muassasalari direktor va derektor o'rinbosarlari o'quv jarayonlarni tashkil etish va boshqarishni takomillashtirish, ta'lim muassasasi rahbarlari hamda pedagog xodimlari o'rtasidagi munosabatlarni, adolatli yo'lga qo'yish, muassasalarga innovatsiyon g'oyalarni singdirish kabi tavsiyalar ko'rsatib o'tilgan.*

Rahbar kadrlarni psixologik baholash, ularga zarur bo'lgan xislatlar majmuasini ishlab chiqish, nomzodlarni to'g'ri tanlash masalalarini o'rganish an'anasi boshqaruv sohasida mavjud. Bu sohada amalga oshirilgan ilmiy tadqiqotlarning jiddiyliigi hamda dolzarbligi – Menejment ya'ni boshqarish deb ataluvchi mustaqil yo'nalishning yuzaga kelishiga sabab bo'ldi. Bugungi kunda boshqaruv organi rahbarligiga da'vogar shaxsga salohiyatni, kar'erasini rejalashtirish shartlari hamda professionalizmning shakllanishiga xizmat qiluvchi kasbiy kompetentsiyasi kabi masalalarning qo'llashga o'rgatishdan iboratdir.

Ta'limni boshqarish nazariyasida uning o'ziga xosligi ma'lum mezonlarga ko'ra tasniflangan boshqaruvga turli yondashuvlarda namoyon bo'ladi. Bu yondashuvlar boshqaruv jarayonining mohiyatini belgilab beradi va uning evolyutsiyasini tarixiy-pedagogik tadqiq qilish jarayonida tahlil predmeti bo'lib xizmat qilishi, ushbu boshqaruvning yetakchi paradigmasini kvalifikatsiya qilish funksiyasini bajarishi mumkin.

Ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlari bor, ular quyidagilar bilan belgilanadi:

- Ta'lim sohasi eng innovatsion sohalardan biri bo'lib kelgan va shunday bo'lib, u asosan samaradorlikni belgilaydi innovatsion faoliyat boshqa sohalarda;
- ta'lim tizimi Bu ochiq, moslashuvchan, individuallashtirilgan, ijodiy bilimlarning, insonning butun umri davomida uzluksiz ta'lim olishining global tizimi bo'lib, ta'lim sohasidagi ishlab chiqarish innovatsiyalari (o'qitish va o'qitish texnologiyalari, usullari va usullari) va boshqaruv innovatsiyalari (yangi) birligini ifodalaydi. Ta'lim sohasidagi iqtisodiy mexanizmlar, yangi tashkiliy tuzilmalar, institutsional shakllar);
- ta'lim tizimini rivojlantirishni boshqarish texnologik, pedagogik, tashkiliy innovatsiyalarni joriy etish bo'yicha ta'sirlar tizimini kerakli tendentsiyalarni ta'minlaydigan, yuzaga kelishi mumkin bo'lgan inqiroz va qarama-qarshiliklarni oldindan ko'ra oladigan va bartaraf etadigan, tizimning yaxlitligini ta'minlaydigan tarzda tashkil etishni nazarda tutadi;
- ta'lim tizimini strategik boshqarish innovatsion xarakterga ega bo'lib, strategik xatarlarni, shu jumladan turli siyosiy hodisalar, kutilmagan davlat qonunlari va qoidalari, ta'lim tizimiga qo'yiladigan ijtimoiy talablar va uning real resurslari o'rtasidagi nomuvofiqlik bilan bog'liq xavflarni boshqarishni o'z ichiga oladi. Ta'lim tizimini boshqarishni rivojlantirishni o'rganishda strategik 11 paradigmadan foydalanish, bizning fikrimizcha, nafaqat ushbu rivojlanishning etakchi tendentsiyalarini, balki eng muhim tendentsiyalarni ham saralash imkonini beradi.

Ta’lim muassasasida samarali boshqaruv va ijodiy jamoa bir-birini to’ldirib, maktabning barqaror rivojlanishini ta’minlaydi:

Samarali boshqaruv strategik rejalashtirish, sifatni nazorat qilish, moliyaviy faoliyatni to’g’ri tashkil etish va qonuniy asosda ishlashni anglatadi.

Ijodiy jamoa esa pedagoglarning malakasini oshirish, yangi innovatsion g’oyalarni tatbiq etish orqali ta’lim sifatini yuksaltiradi, o’quvchilarning bilim olish jarayonini yaxshilaydi va maktabni zamonaviy talablar asosida rivojlantiradi.

Samarali boshqaruv omillari:

Me’yoriy-huquqiy asoslarni bilish: Ta’lim muassasasi faoliyatini qonuniy tartibga solish.

Hujjatlar bilan ishlash: Ish yuritishni samarali tashkil etish.

Menejment tamoyillari: Zamonaviy boshqaruv yondashuvlarini qo’llash.

Moliyaviy boshqaruv: Moliyaviy faoliyatni to’g’ri tashkil etish va hisobotlarni yuritish.

Ijodiy jamoaning ahamiyati:

Innovatsiyalar: Yangi o’qitish usullari va yondashuvlarining paydo bo’lishi.

Xodimlarning faolligi: Xodimlarning o’z ishiga ijodiy yondashuvi va tashabbuskorligi.

Rivojlanishga hissa: Jamoaviy ijodkorlik orqali muassasa umumiy maqsadlarga tezroq erishadi.

Barqaror rivojlanishga ta’siri:

Raqamli kompetentlik: Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali raqobatbardoshlikni oshirish.

Mehnat munosabatlari: Xodimlarni adolatli rag’batlantirish va ularning kasbiy o’sishini ta’minlash.

Iqtisodiy va ijtimoiy o’lchovlar: Ta’lim muassasasi iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishda muhim rol o’ynaydi.

Xulosa qilib aytganda, yaxshi boshqaruv va ijodkor xodimlar jamoasi ta’lim muassasasining uzoq muddatli muvaffaqiyati va barqaror rivojlanishining asosini tashkil etadi.